

Fiyatlar hızla artıyor, eczaneler giderek tenhalasıyor, halk sağlığı için için kemeriliyor, yetkililer seyrediyor

ILAÇ ZAMMI AIDS VİRÜSÜ GİBİ

- Yüzde 600 artış: İlaç sanayiinde en çok satan ilaçların fiyatı son 4 yılda yüzde 550-600 oranında arttı. Bactrim 713 liradan 3500 liraya, Benexol 873 liradan 7410 liraya fırladı.
- Eczaneler boşalıyor: Halkın alım gücü düşüğü için ilaca para verebilenler azaldı. 1975 yılında bir eczaneye günde ortalama 160 kişi girerken, bu sayı 13 yıl içinde 40 kişiye kadar düştü.

CUMHURİYET 12.5.1988

Başta antibiyotikler olmak üzere, ilaç sanayiinde dinamo görevi üstlenen birçok ilaç 1984-1988 yılları arasında ortalama yüzde 600 oranında zam görerek rekor kırdı.

Bu tarihler arasında yaygın olarak kullanılan ilaçlardan Alfasilin'in fiyatı 738 liradan 4146 liraya fırlarken, Bactrim 713 liradan 3500 liraya, Baralgin tablet 350 liradan 2200 liraya yükseldi. Benexol tablet ise 873 liradan 7140 liraya çıkararak yüzde 848'de fiyat artış rekoru kırdı.

Dur durak bilmey ilaç fiyatlarındaki bu astronomik artışlar, eczanelere girenlerin sayısını önemli ölçüde azaltırken, halk sağlığını da ciddi biçimde tehdit eder duruma gledi.

İstanbul Eczacı Odası'nın yaptığı bir araştırmaya göre 1975 yılında bir eczaneye günde ortalama 160 kişi girerken, bu sayı 13 yıl içinde dörtte bir oranında azalarak 40 kişiye kadar düştü.

Bir çok eczacı da bu nedenle büyük mali zorluklarla karşı karşıya.

SSYB'nin ilaçların aynı jenerik adla satılması için 1986 yılı içerisinde yaptığı çalışmalardan bugüne kadar bir sonuç alınmazken, koruyucu hekim hizmeti yetersiz olan Türkiye'de, hastaların ilaçla tedavisi iyiden iyiye gerileme gösterdi.

Ozellikle, 28 Aralık 1984 tarihinde yayımlanan ve ilaç fiyatlarını bir anlamda serbest bırakılan fiyat kararnamesinin 27 Mart 1987 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmasıyla birlikte aylık, haftalık, hatta günlük fiyat artışları, halkın omuzlarına bindi.

Son ilaç fiyatları konusunda görüşlerine başvurduğumuz İstanbul Eczacı Odası Gçeel Sekreteri Mehmet Domaç, dövizdeki artışın yapılan zamlara gerekçe olamayacağını belirterek şu görüşleri savundu:

"Örneğin, son üç ay içerisinde, ilaçta fiyat artışları, korkunç boyutlara ulaştı. 19 Kasım 1987 tarihinde 3340 lira olan Bactrim, yüzde 32 artışla 29 Şubat 1988 tarihinden itibaren 4400 liradan satılmaya başlandı. Bunun gibi aynı tarihler arasında, 1240 lira olan Becozym-S Forte'nin fiyatı yüzde 59 artışla 2120 liraya ulaştı. Bu ilaçlar, ülkemizde en çok tüketilen antibiyotiklerin başını çekiyor, yani sürümü de olan ilaçlar. Hemen hemen her eve giren Aspirin ise, üç büyük ay içerisinde 278 liradan yüzde 31 artışla 362 lira oldu. En az iki yüz kalem ilaç içinde aynı artış oranlarını söylemek mümkün. Halbuki bu arada, dolar yüzde 29, márık ise sadece yüzde 22 oranında artış gösterdi."

Öte yandan ilk kez, ilaç fiyatlarının bu hızlı tırmanışı karşısında İzmir Eczacı Odası, ucuz ilaç için bir kampanya başlattı.

"İlaç güvenilir, bulunabilir ve ucuz olmalıdır" sloganını taşıyan afişlerin 14 Mayıs'tan itibaren İzmir'deki tüm eczanelere asılacağını belirten İzmir Eczacı Odası Başkanı Levent Kamaçık, görüşlerini şöyle açıkladı:

"10 Nisan 1988 tarihinde 14 bin 765 lira olan Augmentin adlı ilaç, 11 Nisan 1988'de bir gün sonra 19 bin 604 liraya, 15 Nisan 1988'de ise 24 bin 500 liraya yükseldi. Fiyat kararnamesinden bu yana, ilaç fiyatlarındaki artış durdurulmak bir yana, hızla yükselmektedir. Zamlar, dolar ve enflasyondaki artışı çoktan geride bırakmıştır. Sürekli artan ilaç fiyatları karşılıkta üretilen sağlık hizmetini devam ettirme talebindeki eczacılar olarak, bizim bu konudaki şikayetlerimizin had safhada olduğunun bilinmesini istiyoruz. Hastaların alım gücünün düşmesi sonunda, 1987 yılına oranla ilaç kutu sayısında satış açısından yüzde 10 düşüş olmuştur. Fiyat artışı, halkın sağlığını tehdit eder boyutlara ulaşmıştır."

Kamaçık, son çare olarak afişleme kampanyasına gerek duyuklarını vurgulayarak fiyat artışlarının önüne geçebilmek için şu tedbirlerin alınmasını istedi:

"Erbest fiyat kararnamesi kaldırılmalıdır. Bakanlık, ilaç sanayii ve ilaç fiyatlarındaki denetimini toplumsal sorumluluğu göz önüne alarak yerine getirmelidir. İlaçtaki fiyat artısını önlemek için gereklise, devlet ya da ilgili meslek kuruluşları, hammadde ithalatı yapabilmelidir. Eğer denetleyerek bu sektör terbiye edilemiyorsa, SSK, Bağkur, Emekli Sandığı gibi sosyal güvenlik örgütleri, alternatif ilaç üretimine başlamalıdır. Aksi halde, sürekli tekelleşen ilaç piyasasında fiyatların rekabetle düşürülmesi hayalden öte bir anlam taşımaz."

HAMMADDEDE REKOR

İlaç firmalarının resmi verilerine göre Türkiye'de her yıl 450 milyar lira tutarında ilaç tüketiliyor. Bu paranın yüzde 70-80' e yakın (200 milyar liralık) bölümü, dışarıdan ithal edilen hammaddeye ödeniyor.

Halen Türkiye'de 114 üretici firma bulunuyor ve bunların yedisini yabancı şirketler oluştururken geri kalan bölüm ise yerli ilaç sanayiinden meydana getiyor.

Halen faaliyet gösteren 7 yabancı sermayeli çokuluslu şirketin 3'ü İsviçreli, ikisi Alman ve ikisi de ABD'ye ait. Yapılan istatistiklere göre ülkemizde kişi başına ilaç tüketimi ise sadece 9,5 dolar. Diğer ülkelerde ise bu oran, ABD'de 79, Almanya'da 85, İtalya'da 50, İspanya'da 41; Meksika'da 13, Arjantin'de 37 ve İsviçre'de 78, Güney Kore'de ise 21 dolar.

İlacın bir yıldaki toplam satışının 170 milyar liralık bölümünün eczacılar kanahyla gerçekleştirildiği, geri kalan bölümün ise dış satım ve ihaleler yoluyla yapıldığı belirtilen Türk Eczacılar Birliği'nin hazırladığı bir raporda, 1984 yıldından sonra, 5 yerli 5 yabancı firmanın paylaşım durumunun eşit seviyede bulunduğu ifade ediliyor.

Öte yandan ihalelerin tartışılmaz şampiyonu olan SSK'nın, geçen yıl içerisinde, ilaç sanayicilerine ödediği paranın 45 milyar lira olduğu bildirildi.

SÜREKLİ ZAM BAŞVURUSU

SSYB'ye 1 Ocak 1988 tarihinden 11 Mart 1988 tarihine kadar 1547 ilaçın fiyatının artması konusunda başvuru yapıldığı öğrenildi. Edinilen bilgiye göre bakanlık tarafından 1547 ilaçtan 339'unun fiyat artışı reddedilirken, reddedilen ilaçlardan 17'sinin fiyatında indirim yapılarak yeni fiyat belirlendi. SSYB'nin fiyatlarını astronomik bularak geri çevirdiği ilaç sayısı ise bu dönemde sadece 228 ilaç oldu. Bu ilaçlar da nisan ayı içinde yeniden fiyat başvurusu yaparak yeni fiyatla piyasaya sürüldü.

Bu arada, İstanbul Eczacı Odası'nın yaptığı bir araştırmaya göre de 1986 yılı içerisinde bakanlığa bine yakın ruhsat başvurusu yapıldı ve bunlardan ancak yüzde 5'i yenilik getiriken, diğerlerinin piyasada benzerlerinin bulunduğu ileri sürüldü.